

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 31 Ιανουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Ελένη Σβολοπούλου, Πρόεδρος, Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλος και Κωνσταντίνος Πουρναράς, Μέλος και Εισηγητής.

Για να εξετάσει την από 23.12.2024 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ **1894/24.12.2024** προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στο ... οδός ... αριθ. ... όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ... (στο εξής η «αναθέτουσα αρχή»), που εδρεύει στην ..., οδός ... αρ. ... , όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα, «...» (εφεξής ο «παρεμβαίνων»), με έδρα στις ... , οδός ... αρ. ...

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά την ακύρωση της υπ' αρ. ... (Απόσπασμα από το Πρακτικό της με αριθ. ... Συνεδρίασης της ...) απόφαση της ... με την οποία αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος της υπό ο παρεμβαίνων κατά τα ... προβαλλόμενα με την προσφυγή.

Υπέρ του κύρους και της διατήρησης της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης άσκησε παρέμβαση ο άνω παρεμβαίνων, με αίτημα την απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, ποσού 3.226,00 Ευρώ, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017 και την εκτιμώμενη αξία της υπό ... συνολικού

προϋπολογισμού 645.161,29 Ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. (κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου...).

2. Δυνάμει της με ΑΔΑΜ ... Διακήρυξης της αναθέτουσας αρχής προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός δημόσιος διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του ...: «...» εκτιμώμενης αξίας 645.161,29 Ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., διάρκειας δώδεκα μηνών. Η υπό ... σύμβαση αφορά ... αρμοδιότητας ... Στο αντικείμενο των ... συμπεριλαμβάνονται: α) ... β)...)». Ως κριτήριο ... της ... ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 5.6.2024 με μοναδικό ΑΔΑΜ ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο προκείμενος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό ...

3. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στον διαγωνισμό συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά έξι (6) οικονομικοί φορείς και συγκεκριμένα η προσφεύγουσα, ο παρεμβαίνων και οι οικονομικοί φορείς, «...», «...», «...» και «...». Με την υπ' αρ. ... Απόφαση (Πρακτικό...) της αναθέτουσας αρχής (ΑΔΑ:...), εγκρίθηκε το Πρακτικό ... διαγωνισμού και συγκεκριμένα η αποδοχή της προσφοράς της προσφεύγουσας σε εφαρμογή της παρ. 2, του άρθρου 5, της Υ.Α.102080/2022. Εν συνεχεία η Επιτροπή διαγωνισμού προέβη στην ολοκλήρωση του ελέγχου κατά σειρά μειοδοσίας, των δικαιολογητικών συμμετοχής των προσφερόντων οικονομικών φορέων σύμφωνα με το άρθρο 24.2α της Διακήρυξης και έκρινε παραδεκτές τις ως άνω προσφορές, συντάσσοντας τον πίνακα συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας ως εξής: Πρώτος σε σειρά μειοδοσίας κατατάχθηκε ο οικονομικός φορέας «...», ήδη παρεμβαίνων, με ποσοστό έκπτωσης 42,91%, δεύτερη η προσφεύγουσα με ποσοστό έκπτωσης 39,85%, τρίτος ο οικονομικός φορέας «...» με ποσοστό έκπτωσης 25,30%, τέταρτη η εταιρεία με την επωνυμία «...» με ποσοστό έκπτωσης 12,60%, πέμπτη η εταιρεία ««...» με ποσοστό έκπτωσης 10,00%, και έκτη η εταιρεία «...» με ποσοστό έκπτωσης 7,00% κατά τα ειδικώς αναφερόμενα στον αναρτηθέντα πίνακα μειοδοσίας. Οι οικονομικές προσφορές του παρεμβαίνοντος (έκπτωση 42,91%) και της προσφεύγουσας, έκπτωση (39,85%) εμφάνισαν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών

προσφορών που υποβλήθηκαν ($42,91\%+39,85\%+25,30\%+12,60\%+10,00\%+7,00\% = 137,66/6 = 22,94\%$ & $22,94\%+10\%=32,94\%$ άρα $42,91\%>32,94\%$ και $39,85\%>32,94\%$) με αποτέλεσμα να θεωρηθούν από την Επιτροπή διαγωνισμού κατά τεκμήριο ασυνήθιστα χαμηλές σύμφωνα με την παράγραφο 5α του άρθρου 88 του ν. 4412/2016. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή διαγωνισμού ζήτησε από τους παραπάνω οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή και το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους σύμφωνα με τα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής πρόσκλησης, η οποία απεστάλη στις 9.10.2024 μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Η προσφεύγουσα και ο παρεμβαίνων ανταποκρίθηκαν στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και υπέβαλαν ανάλυση της κοστολόγησης του υπό ... με τα από 21.10.2024 και 25.10.2024 απαντητικές τους επιστολές αντιστοίχως. Η Επιτροπή διαγωνισμού με το υπ' αρ. ... Πρακτικό της, αφού έλαβε υπόψη τις ως άνω απαντήσεις της προσφεύγουσας και του παρεμβαίνοντος εισηγήθηκε προς το αποφασίζον όργανο της αναθέτουσας αρχής την αποδοχή των εξηγήσεων περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών των ως άνω οικονομικών φορέων και την ανάδειξη του παρεμβαίνοντος ως προσωρινού αναδόχου. Το Πρακτικό αυτό επικυρώθηκε με την υπ' αρ. ... (Απόσπασμα από το Πρακτικό της με αριθ. ... Συνεδρίασης της ...) απόφαση της αναθέτουσας αρχής δυνάμει της οποίας η αναθέτουσα αρχή αποδέχθηκε τις εξηγήσεις περί χαμηλής προσφοράς της προσφεύγουσας και του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε ο παρεμβαίνων προσωρινός ανάδοχος της υπό ... Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης ανάδειξης προσωρινού αναδόχου στρέφεται η προσφεύγουσα και ζητά την ακύρωσή της, κατά το μέρος της με το οποίο έγινε δεκτή η προσφορά και οι ως άνω εξηγήσεις περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς του παρεμβαίνοντος και κατακυρώθηκε προσωρινώς το αποτέλεσμα του διαγωνισμού σε αυτόν.

4. Ο διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του (...), της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της ... χωρίς Φ.Π.Α., της νομικής φύσης της δραστηριότητας της αναθέτουσας αρχής και του χρόνου εκ... της διαγωνιστικής διαδικασίας, υπάγεται στις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 σύμφωνα με το άρθρο

345 του ν. 4412/2016, η δε Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή **α)** έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, αφού η προσβαλλόμενη απόφαση μετά των πρακτικών που επικύρωσε κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, στις 12.12.2024, και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 23.12.2024, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση (κατ' ακριβή διατύπωση κατά παρέκταση την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα), **β)** ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και είναι ψηφιακά υπογεγραμμένη και **γ)** κοινοποιήθηκε στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

6. Η αναθέτουσα αρχή προέβη στις 27.12.2024 στην κοινοποίηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής σε όλους τους συμμετέχοντες σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 σημ. α του ν.4412/2016 και το άρθρο 9, παρ. 1, σημ. α του π.δ.39/2017, προκειμένου να ασκήσουν ενδεχομένως το προβλεπόμενο δικαίωμα παρέμβασής τους.

7. Η παρεμβαίνουσα κατέθεσε στις 7.1.2025 εμπρόθεσμα, εντός δέκα ημερών από την άνω κοινοποίηση (κατ' ακριβή διατύπωση κατά παρέκταση την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα) την παρέμβασή της προς αντίκρουση των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, ζητώντας την απόρριψη της προσφυγής και με πρόδηλο έννομο συμφέρον, καθώς με την προσφυγή ζητείται η απόρριψη της προσφοράς της.

8. Με την υπ' αριθ. 2270/2024 Πράξη της Προέδρου του 6ου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής στις 31.1.2025 και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της.

9. Η αναθέτουσα αρχή διαβίβασε μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού εκπρόθεσμα, στις 8.1.2025, δηλαδή μετά την παρέλευση της προβλεπόμενης δεκαπενθήμερης προθεσμίας από την κατάθεση της

προσφυγής (23.12.2024), τις υπ' αρ. πρωτ. ... απόψεις της και τις από 7.1.2025 απόψεις της ... διαγωνισμού. Επί των άνω απόψεων και προς αντίκρουσή τους αλλά και προς αντίκρουση της υποβληθείσας παρέμβασης, η προσφεύγουσα κατέθεσε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) στις 13.1.2025 συμπληρωματικό υπόμνημα του άρθρου 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016. Δεδομένου ότι οι απόψεις της αναθέτουσας αρχής δεν λαμβάνονται υπόψη, ως εκπροθέσμως υποβληθείσες, παρέλκει η εξέταση του ως άνω υπομνήματος της προσφεύγουσας, κατά το μέρος του με το οποίο αντικρούονται οι απόψεις αυτές. Λαμβάνεται, όμως, υπόψη το ανωτέρω συμπληρωματικό υπόμνημα κατά το κεφάλαιό του με το οποίο αντικρούονται οι ισχυρισμοί του παρεμβαίνοντος χάριν διασφάλισης της εφαρμοστέας στην ενώπιον της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. διαδικασία αρχής της αντιμωλίας (βλ. ΕΑ ΣτΕ 51/2021, ΔεφΠειρ 43/2022 σκ. 6).

10. Η προσφεύγουσα, η οποία κατατάχθηκε δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας μετά την οριστική ανάδοχο, ασκεί την προσφυγή με πρόδηλο έννομο συμφέρον επιδιώκοντας την απόρριψη της προσφοράς της αναδόχου και την ανάληψη της ...

11. Σε συνέχεια των ανωτέρω, η προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του Δου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017, είναι τύποις παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

12. Με τον **πρώτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα λόγω έλλειψης σαφούς και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας σε σχέση με την αποδοχή της αιτιολόγησης του παρεμβαίνοντος περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς ...τερα σε ό,τι αφορά την ... Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι ενώ η παρεμβαίνουσα στη σχετική αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της δηλώνει ότι έχει λάβει, δεν προσκομίζει, ωστόσο, τα απαιτούμενα στοιχεία για την απόδειξη της νομιμότητας των ... αυτών κατά παράβαση του άρθρου 89 του ν. 4412/2016 και για τον λόγο αυτό η προφορά της είναι απορριπτέα.

13. Ο παρεμβαίνων αντιτείνει ότι η αιτιολόγηση των παραμέτρων της οικονομικής προσφοράς του είναι αρκούντως ακριβής και ορισμένη. ...τερα, ισχυρίζεται, ότι στην προκειμένη περίπτωση η αναθέτουσα αρχή απέστειλε σχετικό ερώτημα αιτιολόγησης ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών λόγω συνδρομής του τεκμηρίου της παραγράφου 5α του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 χωρίς να υπάρχουν ενδείξεις ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς λόγω λήψης εκ μέρους του ... Στην δε αιτιολόγησή του δήλωσε με ορισμένο τρόπο τις ... που έλαβε και τα συγκεκριμένα στοιχεία τους από τα οποία προκύπτει ότι είναι νόμιμες και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου των ήσσονος σημασίας (de minimis) ... (Κανονισμός ΕΕ 1407/2013), οι οποίες θεωρείται κατά τεκμήριο ότι δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των ... και δεν νοθεύουν ούτε απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016 η διαδικασία αιτιολόγησης ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς ολοκληρώνεται νομίμως μόνον εφόσον, αφενός, έχει χορηγηθεί στον προσφέροντα η δυνατότητα να αιτιολογήσει πλήρως και λυσιτελώς την προσφορά του ως προς όλα τα επίμαχα σημεία και, αφετέρου, η αναθέτουσα αρχή έχει διαμορφώσει ασφαλή κρίση ως προς το παραδεκτό της προσφοράς κατόπιν αποσαφήνισης όλων των κρίσιμων στοιχείων που τη συνθέτουν. Επομένως, εάν η αναθέτουσα αρχή δεν είχε κρίνει επαρκείς τις ως άνω εξηγήσεις του όφειλε σε κάθε περίπτωση να μην απορρίψει την προσφορά του αλλά να του χορηγήσει επαρκή προθεσμία για να χορηγήσει περαιτέρω εξηγήσεις και να προσκομίσει τα τυχόν ζητηθέντα αποδεικτικά στοιχεία. Υπογραμμίζει δε ότι η σχετική αναφορά στο άρθρο 89 του ν. 4412/2016 σε υποβολή στοιχείων για την απόδειξη ότι η είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, έχει ενδεικτικό και όχι υποχρεωτικό χαρακτήρα. Υποστηρίζει, τέλος, ότι ο υπό κρίση λόγος προσφυγής προβάλλεται άνευ εννόμου συμφέροντος καθώς και η προσφεύγουσα έχει δηλώσει στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της τις ... που έχει λάβει και τα στοιχεία τους, αναφέροντας, μάλιστα, ότι μπορεί να προσκομίσει όποια επιπλέον στοιχεία κριθούν απαραίτητα για την πληρέστερη τεκμηρίωση του εν λόγω ζητήματος.

14. Αρχικώς και σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό του παρεμβαίνοντος ότι ο ως άνω λόγος προσφυγής προβάλλεται άνευ εννόμου συμφέροντος, διότι η

αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας παρουσιάζει την ίδια «πλημμέλεια» που η προσφεύγουσα προσάπτει στην αιτιολόγηση της δικής του προσφοράς λεκτέα τα εξής: Λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και 7 του π.δ. 39/2017, η ενώπιον της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. παρέμβαση ασκείται προς διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης με την, ενώπιόν της, προδικαστική προσφυγή, πράξης, η εξέταση επί της ουσίας των προβαλλόμενων από τον ήδη παρεμβαίνοντα με την παρέμβασή του ενώπιον της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. αιτιάσεων κατά της αποδοχής της προσφοράς της προσφεύγουσας, έστω και στο πλαίσιο ελέγχου του εννόμου συμφέροντος αυτής, θα συνιστούσε επί της ουσίας διεύρυνση του αντικειμένου της διαφοράς κατά την ενδικοφανή διαδικασία, έτσι όπως αυτό προσδιορίστηκε από τους λόγους της προδικαστικής προσφυγής κατά παράβαση των ως άνω διατάξεων του ν. 4412/2016 (πρβλ. ΣτΕ 1573/2019, ΔΕφΠειρ 77/2020). Επομένως, ο εν λόγω ισχυρισμός του παρεμβαίνοντος τυγχάνει απορριπτέος.

15. Στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 32 του ν. 4782/2021 ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα ..., τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική ... 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου ... β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων ... για την ... του ..., γ) την πρωτοτυπία του, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 ... [υποχρεώσεις που απορρέουν από την περιβαλλοντική, ... και κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία], ε) ... στ) ... 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ.

2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω ... στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ... είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Αν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 5α. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών ..., ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό των οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της ... που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια ...ς της ... 6. Με απόφαση ... του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή ...». Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το άρθρο 32 του ν. 4782/2021, με το οποίο προστέθηκε στο άρθρο 88 η ανωτέρω παράγραφος 5α, «προτείνεται η λήψη δέσμης μέτρων για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, που οδηγεί σε υποκοστολογημένες προσφορές με συνακόλουθη αδυναμία ολοκλήρωσης του ... και εμφάνισης σοβαρών ποιοτικών προβλημάτων, ενώ συγχρόνως διογκώνεται το φαινόμενο των συμπληρωματικών συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό καθορίζεται ένα συνδυασμένο όριο έκπτωσης άνω του οποίου ο οικονομικός φορέας υποχρεούται μετά από πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής να υποβάλλει έγγραφες εξηγήσεις ...». Στο άρθρο 89 του ν. 4412/2016

ορίζονται τα ακόλουθα: «Δικαιολογητικά σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές 1. Για την απόδειξη ότι η είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα: α) σε περιπτώσεις ... στο πλαίσιο του Κανονισμού *de minimis* (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ... και την ατομική πράξη έγκρισης ... όταν προβλέπεται η έκδοση της, β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. είτε της εγκριτικής του μέτρου ... απόφασης της ... είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ... και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ... και την ατομική πράξη έγκρισης ... όταν προβλέπεται η έκδοση της. 2. Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω: α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση ... (ΣΣΕ), στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των ... και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους». Εξ άλλου, οι διατάξεις του άρθρου 4.1 περ. η' της Διακήρυξης επαναλαμβάνουν κατά περιεχόμενο τις ρυθμίσεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, ορίζουν δε συγκεκριμένα τα εξής: «Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υπο.... Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του

οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της ... που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια ...ς της ... Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016».

16. Από τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 συνάγονται τα εξής: Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει εάν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Υπό την επιφύλαξη όσων ορίζονται ειδικώς στην παράγραφο 5α για τις «...», η ενεργοποίηση του μηχανισμού των παραγράφων 1-3 του ως άνω άρθρου 88, δηλαδή η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα ορισμένης προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών, όσον αφορά την αξιοπιστία και την φερεγγυότητα αυτής, δοθέντος ότι η οδηγία ... δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού για τον χαρακτηρισμό προσφορών ως ασυνήθιστα χαμηλών και δεν έχει εκδοθεί σχετικώς υπουργική απόφαση κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6 του προαναφερθέντος άρθρου 88. Επομένως, κατά τις παραγράφους 1-3, μόνο εφόσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες, οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς (βλ. ΣΤΕ 726/2022, ΣΤΕ ΕΑ 10/2021, 208/2020, 164/2020, 12/2020 κ.ά.). ...τερα, σύμφωνα με το προβλεπόμενο στις παραγράφους αυτές σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως [prima facie] εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι - “φαίνονται” κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου [και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ] - ασυνήθιστα χαμηλές. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει, δηλαδή, κατ’ αρχάς να εξετάσει εάν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υπόνοια ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν “φαίνονται” ασυνήθιστα χαμηλές, μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ... Στις περιπτώσεις εφαρμογής των παραγράφων 1-3, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει, κατ’ αρχήν, ευρεία διακριτική ευχέρεια να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη

οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, κατ' εκτίμηση, ιδίως, της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζομένου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του ..., αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Η άσκηση της κατά τα ανωτέρω διακριτικής ευχέρειας υπόκειται, πάντως, σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της (βλ. ΣΤΕ 726/2022, 1425/2005, ΣΤΕ ΕΑ 10/2021, 208/2020, 164/2020, 12/2020 κ.ά.) και αντίστοιχα σε έλεγχο από την ΕΑΔΗΣΥ, κατόπιν άσκησης προδικαστικής προσφυγής. Περαιτέρω, όταν εφαρμοστέα είναι η παράγραφος 5α του αυτού άρθρου 88, τεκμαίρονται ως ασυνήθιστα χαμηλές οι προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκππτώσεων των υποβληθεισών παραδεκτών προσφορών (ή ενδεχομένως και μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής). Τόσο σε περίπτωση εφαρμογής των παραγράφων 1-3 όσο και όταν εφαρμόζεται η παράγραφος 5α, εάν η αναθέτουσα αρχή χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούται να καλέσει τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς του (βλ. ΣΤΕ 1555/2022, 726/2022, ΣΤΕ ΕΑ 10/2021, 208/2020, 164/2020, 12/2020 κ.ά.). Συνεπώς, προσφορά που φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή δεν απορρίπτεται αυτομάτως, αλλά πρέπει να ακολουθείται η προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 88 διαδικασία ελέγχου, κατόπιν ακρόασης του προσφέροντος. ...τερα, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα να εξηγήσει την τιμή ή το κόστος που προτείνει. Η σχετική πρόσκληση πρέπει να διατυπώνεται με σαφήνεια και να περιέχει συγκεκριμένο καθορισμό των επί μέρους στοιχείων της οικονομικής προσφοράς, που προκαλούν αμφιβολίες και χρήζουν αιτιολόγησης, προκειμένου να παρέχεται στον προσφέροντα η δυνατότητα να αποδείξει, κατά τρόπο πλήρη και λυσιτελή, τη σοβαρότητα της προσφοράς του ενόψει και των

ειδικών περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Προς αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του ο διαγωνιζόμενος μπορεί να υποβάλει, πέραν από τις ενδεικτικώς αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, όλες τις εξηγήσεις που κρίνει σκόπιμες, ενόψει της φύσης και των χαρακτηριστικών του ..., χωρίς οποιονδήποτε σχετικό περιορισμό. Η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη για την αξιολόγηση της προσφοράς όλα τα κρίσιμα στοιχεία, που επικαλείται ο προσφέρων για να τεκμηριώσει ότι η προσφορά του, μολονότι εμφανίζεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, είναι αξιόπιστη και καθιστά δυνατή την ορθή ... της ...Εξ άλλου, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 88 (που αποδίδει το άρθρο 69 παρ. 3 της οδηγίας 2014/24), να αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες «σε συνεννόηση με τον προσφέροντα», δηλαδή κατόπιν πραγματικού και ουσιαστικού διαλόγου με αυτόν, προκειμένου να αποσαφηνίζονται όλα τα επίμαχα στοιχεία της προσφοράς και η αναθέτουσα αρχή να δύναται να σχηματίσει πλήρη και σαφή εικόνα περί τούτων και να εκφέρει ασφαλή κρίση ως προς το παραδεκτό της οικονομικής προσφοράς. Κατά την αξιολόγηση από την αναθέτουσα αρχή των πληροφοριών που της παρέχει ο κληθείς προς τούτο διαγωνιζόμενος τηρούνται, επιπλέον, οι αρχές της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της διαφάνειας και της αναλογικότητας. Η προσφορά απορρίπτεται μόνον εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται. Η ανωτέρω περιγραφόμενη ουσιαστική διαδικασία διαλόγου μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του προσφέροντος, προκειμένου να δοθεί στον τελευταίο η δυνατότητα να αποδείξει ότι η προσφορά του είναι σοβαρή, συνιστά απαίτηση του ενωσιακού δικαίου, που αποσκοπεί στην αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και στη διασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των διαγωνιζομένων. Επομένως, η διαδικασία αυτή ολοκληρώνεται νομίμως μόνον εάν πληρούνται, σωρευτικώς, οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, δηλαδή αφενός έχει χορηγηθεί στον προσφέροντα η δυνατότητα να αιτιολογήσει πλήρως και λυσιτελώς την προσφορά του ως προς όλα τα επίμαχα σημεία και αφετέρου η αναθέτουσα αρχή έχει διαμορφώσει ασφαλή κρίση ως προς το παραδεκτό της προσφοράς, κατόπιν αποσαφήνισης όλων των κρίσιμων στοιχείων που τη συνθέτουν. Η μη πλήρωση έστω και μίας εκ των ανωτέρω προϋποθέσεων καθιστά νομικώς

πλημμελή τη διαδικασία ελέγχου της προσφοράς που φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή (βλ. ΣτΕ 2128/2022, 1555/2022, 726/2022, 832/2021, 199/2021, πρβλ. ΣτΕ 2181/2004, βλ. επίσης αποφάσεις ΔΕΕ της 10.9.2020 Tax-Fin-Lex [C-367/19], σκ. 30 επ., της 18.12.204 Azienda Ospedaliero-Universitaria κατά Data Medical Service [C-568/13], σκ. 43 επ., της 29.3.2012 SAG ELV Slovensko κλπ [C-599/10] σκ. 27 επ., της 27.11.2001 Lombardini και Mantovani [C-285-286/99], σκ. 43 επ., πρβλ. απόφαση ΔΕΕ της 19.10.2017 Agriconsulting Europe SA [C-198/16 P], σκ. 50 επ., απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 28.1.2016 Agriconsulting Europe SA [T-570/13]). Οι ανωτέρω διατάξεις δεν έχουν, πάντως, την έννοια ότι η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, άνευ ετέρου, να καλεί κατ' επανάληψη τον προσφέροντα να διευκρινίζει, επεξηγεί και συμπληρώνει τα τυχόν ελλιπή στοιχεία της αιτιολόγησης της προσφοράς του. Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν, η αναθέτουσα αρχή, εφόσον αιτιολογεί πλήρως την κρίση της ότι η ελεγχθείσα προσφορά, κατόπιν ειδικής και σαφούς πρόσκλησης του προσφέροντος προς αιτιολόγηση αυτής, είναι αναμφίβολα ανεπαρκής, τερματίζει νομίμως τη διαδικασία διαλόγου με τον τελευταίο, χωρίς να υποχρεούται σε περαιτέρω κλήση του για υποβολή πρόσθετων διευκρινίσεων (βλ. ΣτΕ 2128/2022). Τέλος, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιαδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ και, εν τέλει, από το αρμόδιο δικαστήριο (πρβλ. ΣτΕ 726/2022, 1425/2005, ΣτΕ ΕΑ 208/2020, 164/2020, 12/2020 κ.ά.). Πάντως, ισχυρισμοί ερειδόμενοι μόνο στην κοστολόγηση της προσφοράς του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα που τους προβάλλει ή και άλλων υποψηφίων, σε σύγκριση ενδεχομένως και με τις τιμές του προϋπολογισμού, δεν συνιστούν απαραίτητως ειδικούς και συγκεκριμένους, υπό την προεκτεθείσα έννοια, ισχυρισμούς περί του ασυνήθιστα χαμηλού της οικονομικής προσφοράς συνδιαγωνιζομένου, καθόσον η διαμόρφωση της προσφοράς κάθε διαγωνιζομένου συναρτάται με οικονομοτεχνικούς παράγοντες που καθορίζονται ενόψει των ιδίων αυτού δεδομένων (βλ. ΣτΕ ΕΑ

208/2020, 164/2020, 20/2020, 12/2020 κ.ά.).·Ούτε καθίσταται, άνευ ετέρου, αδικαιολόγητα χαμηλή μια οικονομική προσφορά εκ μόνου του λόγου ότι οι παρασχεθείσες διευκρινίσεις ως προς συγκεκριμένα κονδύλια κρίνονται τελικώς ανεπαρκείς, καθόσον ενδέχεται η μη επαρκής αιτιολόγηση ως προς τα συγκεκριμένα κονδύλια, αυτοτελώς αξιολογούμενη, να μην επηρεάζει την αξιοπιστία και τη σοβαρότητα της υποβληθείσας προσφοράς, ενόψει π.χ. του ύψους της επιβάρυνσης για ορισμένο κονδύλιο λόγω μη επαρκούς αιτιολόγησής του, σε συνδυασμό με το περιθώριο κέρδους της προσφοράς. Τα ανωτέρω ισχύουν, *mutatis mutandis*, και όταν η προσφορά τεκμαίρεται ως ασυνήθιστα χαμηλή κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5α του αυτού άρθρου 88 (ΣΤΕ 1555/2022).

17. Κατόπιν των ανωτέρω, από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου και επί των εκατέρωθεν προβαλλόμενων αιτιάσεων στο πλαίσιο του πρώτου λόγου της προσφυγής, λεκτέα τα ακόλουθα: Η αναθέτουσα αρχή, κατ' εφαρμογή του τεκμηρίου της παραγράφου 5α του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 και της ομοίου περιεχομένου διάταξης του άρθρου 4.1.η της Διακήρυξης, δεδομένου ότι οι εκπτώσεις που προσέφεραν η προσφεύγουσα και ο παρεμβαίνων εμφάνιζαν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν, τους κάλεσε με το από 2.10.2024 έγγραφό της να αιτιολογήσουν εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών τις οικονομικές προσφορές τους απευθύνοντάς τους το ακόλουθο αίτημα: *«Προκειμένου να προχωρήσουμε στην ολοκλήρωση του Πρακτικού II του ηλεκτρονικού διαγωνισμού του ... του θέματος, λαμβάνοντας υπόψη την παρ. η του άρθρου 4.1 της Διακήρυξης, τα άρθρα 88 & 89 του Ν.4412/2016 όπως αυτά ισχύουν, καθώς και το ποσοστό έκπτωσης που υποβάλλατε με την προσφορά σας («...» έκπτωση 42,91% και ... έκπτωση 39,85%), καλείστε να μας υποβάλλετε μέσω της διαδικτυακής πύλης του ΕΣΗΔΗΣ εντός είκοσι (20) ημερών, από τη λήψη της παρούσας, εξηγήσεις για την τιμή και το κόστος της οικονομικής προσφοράς που υποβάλλατε, δεδομένου ότι αυτή εμφανίζει απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από το μέσο όρο του συνόλου των υποβληθέντων παραδεκτών προσφορών,*
(42,91%+39,85%+25,30%+12,60%+10,00%+7,00%=137,66/6=22,94% &

22,94%+10%=32,94% άρα 42,91%>32,94% και 39,85%>32,94%) και τεκμαίρεται ως ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά». Η παρεμβαίνουσα ανταποκρίθηκε στην άνω πρόσκληση και υπέβαλε εμπροθέσμως στις 21.10.2024 μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της (βλ. αρχείο «...») συνοδευόμενο από τέσσερα Παραρτήματα (Παραρτήματα Α, Β, Γ και Δ). Συγκεκριμένα, το ως άνω αρχείο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την παράγραφο 14 με τίτλο «...» (σελ. 34) στην οποία αναφέρεται ότι: «Δεν υπάρχει το ενδεχόμενο ... στην εργοληπτική επιχείρηση “...” (ΑΦΜ: ...), στα πλαίσια του ... “...”, και ως εκ τούτου δεν απαιτούνται εξηγήσεις σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 89 του Ν.4412/2016. Στον ακόλουθο πίνακα φαίνονται οι ... που έχει λάβει η ως άνω εργοληπτική επιχείρηση : Κωδικός Επενδυτικού Σχεδίου/Κωδικός Σώρευσης/Προκήρυξη/Νομική Βάση Ημερομηνία Έγκρισης/Ποσό: 1...».

18. Με το Πρακτικό ΙΙ η Επιτροπή διαγωνισμού εισηγήθηκε την αποδοχή, των εξηγήσεων της παρεμβαίνουσας αναφέροντας επί λέξει ότι: «Οι οικονομικοί φορείς «...» και «...» ανταποκρίθηκαν στη σχετική πρόσκληση εντός της άνω προθεσμίας και υπέβαλλαν εξηγήσεις με τα από 21-10-2024 και 25-10-2024 έγγραφά τους αντίστοιχα, όπου αναλύουν την κοστολόγηση του ... Η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στην εκτίμηση των εξηγήσεων των παραπάνω οικονομικών φορέων (σύμφωνα με την παρ. 4.1 (η) της διακήρυξης του ... και το άρθρο 88 (παρ. 3 περ. α) του ν.4412/2016), κάνοντας τις παρακάτω παρατηρήσεις: Το κόστος ... του ... και ο απαιτούμενος χρόνος απασχόλησης των ... – ... βασίζεται σε στατιστικές – εμπειρικές παραδοχές του οικονομικού φορέα, στη τεχνική περιγραφή και στις ποσότητες του προϋπολογισμού της μελέτης. Η εξήγηση για τον υπολογισμό της τιμής και του κόστους που πρότειναν στην προσφορά τους και οι δύο Ο.Φ. έγινε στη βάση της Εγκυκλίου 9/2017 η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει μία βάση αναφοράς για την αιτιολόγηση της χαμηλής προσφοράς, ελλείπει άλλου θεσμοθετημένου κριτηρίου. Το ποσοστό των προσφορών των Ο.Φ. δεν αποτελεί ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό για ... σε σχέση με προσφορές Ο.Φ. σε παρόμοιες δημοπρασίες. Η Επιτροπή Διαγωνισμού λαμβάνοντας υπόψη: τις επεξηγήσεις περί χαμηλής προσφοράς που υπέβαλλαν οι οικονομικοί φορείς «...» και «...» και τις προαναφερθείσες παρατηρήσεις, ότι τα ποσοστά έκπτωσης σαράντα δύο

και ενενήντα ένα τοις εκατό (42,91)% του Ο.Φ. «...», και το ποσοστό έκπτωσης τριάντα εννέα και ογδόντα πέντε τοις εκατό (39,85) του Ο.Φ «...» δε θεωρούνται γενικώς χαμηλά και είναι συνήθη για ... δεδομένου ότι οι οικονομικοί φορείς έχουν εκτελέσει και ολοκληρώσει επιτυχώς ... με παρόμοια ποσοστά έκπτωσης. Ότι δεν υφίσταται το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο (Με απόφαση του Υπουργού ... μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μια προσφορά κρίνεται ασυνήθιστα χαμηλή ... βλ. παρ. 6 αρ. 88 ν. 4412/16) βάσει του οποίου δύναται να κριθεί η προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα ασυνήθιστα χαμηλή, θεωρεί ότι οι εξηγήσεις των Οικονομικών Φορέων «...» και «...» θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές». Η αναθέτουσα αρχή με την προσβαλλόμενη απόφασή της υιοθέτησε την οικεία εισήγηση της ... του διαγωνισμού και ανέδειξε τον παρεμβαίνοντα ως προσωρινό ανάδοχο του ... Η απόφαση αυτή της αναθέτουσας αρχής δεν στερείται εν προκειμένω αιτιολογίας σε αντίθεση προς όσα η προσφεύγουσα υποστηρίζει. Και τούτο, διότι η προκείμενη διαδικασία παροχής εξηγήσεων του άρθρου 88 ν. 4412/2016 εκκίνησε κατ' εφαρμογή της παρ. 5α του ανωτέρω άρθρου, λόγω της κατά τεκμήριο κατάφασης της προσφοράς της παρεμβαίνουσας ως ασυνήθιστα χαμηλής, διότι απέκλινε περισσότερο από δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο των λοιπών παραδεκτών προσφορών και όχι δυνάμει της παραγράφου 4 του ως άνω άρθρου λόγω διαπίστωσης από την αναθέτουσα αρχή ότι η ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά οφείλεται σε ... Στο πλαίσιο αυτό, η αναθέτουσα αρχή ζήτησε, κατά δέσμια αρμοδιότητα, εξηγήσεις σχετικά με την οικονομική προσφορά του παρεμβαίνοντος ως προς όλα τα επιμέρους στοιχεία διαμόρφωσής της, όπως αναφέρεται στην πρόσκληση, που του απηύθυνε. Περαιτέρω, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η αναθέτουσα αρχή, κατ' επικύρωση του οικείου Πρακτικού, το οποίο συνεκτίμησε ρητώς τις υποβληθείσες εξηγήσεις της παρεμβαίνουσας, εξέφερε την κρίση ότι οι εξηγήσεις της τελευταίας ήταν αποδεκτές. Με το περιεχόμενο αυτό η προσβαλλόμενη πράξη περιέχει αιτιολογία, απορριπτομένων των ισχυρισμών της προσφεύγουσας περί πλήρους έλλειψής της. Άλλωστε, δεν αποκλείεται, κατ' αρχήν, η αναθέτουσα αρχή να αιτιολογεί την κρίση της -περί επάρκειας ή μη των υποβληθεισών από τον διαγωνιζόμενο διευκρινίσεων για την οικονομική του προσφορά- αναφερόμενη και στην έγγραφη αιτιολόγηση που υποβλήθηκε σχετικώς (πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 292/2024, σκ. 15, 346/ 2011, 1260/2010). Περαιτέρω,

αντικείμενο της προσβαλλόμενης απόφασης είναι η αξιολόγηση των υποβληθεισών από τον παρεμβαίνοντα εξηγήσεων, οι οποίες δεν συνίστανται στην αιτιολόγηση ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών λόγω ..., αλλά στην παροχή για πρώτη φορά, στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, της οικονομικής ανάλυσης των προσφερθεισών εκπτώσεων, συνοδευόμενης από πλήθος στοιχείων τεκμηρίωσης των τεχνικών και οικονομοτεχνικών δεδομένων διαμόρφωσης των προσφορών. Με αυτό το δεδομένο, στην προκειμένη περίπτωση η κατ' αρχήν διατυπωθείσα στην προσβαλλόμενη κρίση της αναθέτουσας αρχής, ότι οι παρασχεθείσες εξηγήσεις είναι αποδεκτές και συνακόλουθα ότι ο παρεμβαίνων μπορεί να παραμείνει στη διαδικασία του διαγωνισμού, προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου, χωρίς να απαιτείται, για την επάρκεια της αιτιολογίας της προσβαλλόμενης, να επεξηγηθεί ρητώς η αποδοχή των εξηγήσεων για τη ... (πρβλ. ΕλΣυν Ολομ. 2140/2020, σκ. 19). Εξάλλου, όπως έχει κριθεί (ΣτΕ ΕΑ 292/2024, σκ. 13, 726/2022 σκέψη 29, 12/2020, ΔΕφΘεσ/κης 182/2024 σκ. 20, 177/2024), η έκταση της υποχρέωσης για αιτιολόγηση, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Κατ' αναλογία, την ίδια υποχρέωση υπέχει η αναθέτουσα αρχή και στην περίπτωση που διαπιστώνει ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή, κατόπιν αξιολόγησης των υποβληθεισών εξηγήσεων του οικονομικού φορέα κατ' εφαρμογή του άρθρου 88 παρ. 5α του ν. 4412/2016, όπως εν προκειμένω (πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 292/2024 σκ. 15). Τούτο, καθώς, αφενός ο παρεμβαίνων, ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, παρέθεσε έγγραφη αιτιολόγηση και τεκμηρίωση της οικονομικής προσφοράς του, δηλώνοντας ως προς το υπό κρίση ζήτημα ότι δεν υπάρχει το ενδεχόμενο ... και ως εκ τούτου δεν απαιτούνται εξηγήσεις σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89 του ν. 4412/2016, ενώ υπέβαλε με ορισμένο τρόπο λεπτομερή πίνακα με πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία για τις ... που έλαβε με αναφορά στον κωδικό επενδυτικού σχεδίου, στον κωδικό σώρευσης, στην προκήρυξη, στη νομική βάση, στην ημερομηνία έγκρισης και στο ποσό της ... Εξάλλου, από την διατύπωση του άρθρου 88 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και την φράση «ιδίως»

προκύπτει ότι τα αναφερόμενα σε αυτό αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπίστωνε κατά την εξέταση των αιτιολογήσεων ότι οι ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές οφείλονταν στην ..., αναφέρονται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά και οι οικονομικοί φορείς κατά την αιτιολόγηση των χαμηλών προσφορών τους δύνανται να αναφέρονται στα στοιχεία αυτά όχι όμως υποχρεωτικά και επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους. Η δε αναθέτουσα αρχή με την προσβαλλόμενη απόφασή της έκρινε επαρκείς και σύμφωνες με το άρθρο 4.1.η της Διακήρυξης τις ως άνω χορηγηθείσες εξηγήσεις, χωρίς να χρειάζονται πρόσθετες διευκρινίσεις και, επομένως, χωρίς να χρειάζεται να εκκινήσει «διάλογος» για το υπό κρίση ζήτημα μεταξύ των μερών. Εάν δε η αναθέτουσα αρχή διαπίστωνε κατά την εξέταση των αιτιολογήσεων ότι η ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά οφείλεται στην ..., όφειλε να θέσει επαρκή προθεσμία κατά την παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, ούτως ώστε να υποβληθούν εντός της τιθέμενης επαρκούς προθεσμίας οι περαιτέρω διευκρινίσεις. Σύμφωνα με τις ανωτέρω παραδοχές η αναθέτουσα αρχή δεν απαιτείτο να προβεί σε ειδική κρίση επί των πληροφοριών περί ... της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς του. Κατόπιν των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

19. Με τον δεύτερο λόγο της προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό του άμεσου κόστους υλοποίησης του υπό ... είναι ελλιπής, αόριστη και αναπόδεικτη, η δε αιτιολογία αποδοχής της αιτιολόγησης αυτής δυνάμει της προσβαλλόμενης απόφασης είναι πλημμελής. ...τερα ισχυρίζεται ότι δεν παρέχεται από τον παρεμβαίνοντα κανένα αποδεικτικό στοιχείο για τα ... που θα χρησιμοποιήσει για την ... και ...τερα δεν παρέχονται τα στοιχεία ... ώστε να ελεγχθεί η αλήθεια της προσφοράς και οι τεχνικές δυνατότητες των ..., ούτε προσδιορίζεται ο χρόνος διάθεσής τους. Περαιτέρω, ισχυρίζεται, ως προς τις ... ότι ο παρεμβαίνων δεν ταυτοποιεί το προσφερόμενο ... και την ημερήσια απόδοσή του τα οποία αποτελούν σημαντικές παραμέτρους για τον υπολογισμό του άμεσου κόστους. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι ως προς τις ... ο παρεμβαίνων προσφέρει ... (...), χωρίς να αποδεικνύεται η ιδιοκτησία του και χωρίς να προσδιορίζονται τα τεχνικά χαρακτηριστικά του. Ομοίως και για το ... που θα χρησιμοποιηθεί υποστηρίζει ότι ο παρεμβαίνων προσφέρει μεν

ένα ... αλλά δεν αναφέρει στην αιτιολόγησή του τα στοιχεία της ... του, ούτε προσκομίζει για αυτό τεχνικά φυλλάδια. Επίσης, ισχυρίζεται ότι η αναφορά στην αιτιολόγηση του παρεμβαίνοντος ότι το ... αυτό θα ... τόσο τα ..., όσο και το ... αντίκειται στους κανόνες της λογικής και δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί καθώς δεν προσκομίζεται ... Για τη ... αναφέρει ότι ο παρεμβαίνων προσφέρει τον ίδιο ως άνω ... κάτι που είναι τεχνικά αδύνατο ως προς τη χρήση και των δύο αυτών ... Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι η από 24.6.2024 προσφορά που υποβάλλει ο παρεμβαίνων για την ... της εταιρείας «...» αναφέρει αόριστα τα υπό ... δίχως να προσδιορίζει τον ... αυτών και δημιουργώντας αδυναμία προσδιορισμού και ελέγχου της ... των απαραίτητων ... Συναφώς, υποστηρίζει ότι ο παρεμβαίνων στην αιτιολόγησή του δεν επικαλείται ένα συγκεκριμένο σύστημα ... σύμφωνα με το οποίο γίνεται η ανάλυση του ... σε συνδυασμό με συγκεκριμένη ..., με αποτέλεσμα να είναι αδύνατος ο προσδιορισμός της ποσότητας και επομένως του κόστους των απαιτούμενων ... Τέλος, ισχυρίζεται ότι η αιτιολόγηση της προσφοράς του παρεμβαίνοντος ως προς το εργατικό κόστος είναι παθητική παραθέτοντας πίνακα ...ς δαπάνης ... βάσει της εγκυκλίου ... Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας ο παρεμβαίνων εσφαλμένα δεν υπολογίζει τις ως άνω δαπάνες ισχυριζόμενος ότι οι ... θα εκτελεστούν από ... χωρίς ωστόσο να διαθέτει το ... αυτό.

20. Ο παρεμβαίνων αντιτείνει ότι η πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής για την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της έγινε βάσει του τεκμηρίου περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της παραγράφου 5α του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 χωρίς να περιλαμβάνει αιτιάσεις σχετικά με τον υπό κρίση προβαλλόμενο λόγο προσφυγής και ότι η αιτιολόγησή της περιλαμβάνει ορισμένη και λεπτομερή ανάλυση των υπό εξέταση παραμέτρων. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι τα υποβαλλόμενα εκ μέρους της στοιχεία αξιολογήθηκαν θετικά από την αναθέτουσα αρχή χωρίς να χρειαστούν περαιτέρω επεξηγήσεις και για τον λόγο αυτό η αιτιολόγηση της προσφοράς της έγινε συνολικά αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή. Σε κάθε περίπτωση υποστηρίζει ότι τυχόν ασάφειες στην αιτιολόγησή της οικονομικής προσφοράς της δεν θα οδηγούσαν στην απόρριψή της, αλλά στη συνέχιση του διαλόγου με την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016. ... ως προς τα υποβαλλόμενα στοιχεία του ..., με τα ακριβή στοιχεία που αναφέρονται στην

αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς του ... κλπ συνιστά δεσμευτική συμφωνία και ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ούτε την αλήθεια ούτε την ακρίβεια αυτών, προβάλλοντας απλά ότι θα έπρεπε να υποβληθούν περαιτέρω αποδεικτικά στοιχεία χωρίς όμως η υποχρέωση αυτή να προκύπτει από το νομοθετικό ή το κανονιστικό πλαίσιο. Ως προς τη ... υποστηρίζει ότι στη σελ. 21 της αιτιολόγησής του παραθέτει ακριβή στοιχεία που αποδεικνύουν επαρκώς και με σαφήνεια τους επιμέρους υπολογισμούς του κόστους της συγκεκριμένης ... και ότι η υποβολή στοιχείων ταυτοποίησης του ... σε αυτήν την φάση, όπως και των λοιπών δηλωθέντων ..., δεν προσφέρει επιπλέον πληροφορίες απαραίτητες για την αξιολόγηση της προσφοράς του. Ομοίως σχετικά με τη χρήση του ... υποστηρίζει ότι στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του (σελ. 21 και 22) γίνεται σαφής αναφορά στο ... που θα χρησιμοποιηθεί όπως και στην ημερήσια απόδοση του ... (300,00m²/ημέρα) καθώς και στα χαρακτηριστικά και τη χρήση του ... Ως προς τη ... υποστηρίζει ότι στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του (σελ. 22, 23) γίνεται σαφής αναφορά στο ... που θα χρησιμοποιηθεί (... (σταθερό επί ...)), αλλά και στην ημερήσια απόδοση του ... (300,00m²/ημέρα). Για τη ... ο παρεμβαίνων ισχυρίζεται ότι το προσφερόμενο ... είναι τεχνικά δυνατό να εφαρμόσει είτε ..., είτε ... Επιπλέον ισχυρίζεται ότι στο άρθρο 10 της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς του παρατίθεται αναλυτικός υπολογισμός του κόστους της ..., στον οποίο συμμετέχουν τέσσερα (4) επί μέρους κόστη: (I) του ..., (II) των ..., (III) του ... και (IV) των ... Ως προς τον υπολογισμό του άμεσου ... κόστους ο παρεμβαίνων υποστηρίζει ότι στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του υπολογίζεται με σαφήνεια το συνολικό ημερήσιο κόστος των ... που θα απασχοληθούν στο ..., συμπεριλαμβανομένων του συνόλου ..., όπως ισχύει από 01.04.2024. ..., για τις ανάγκες του συγκεκριμένου ..., ο παρεμβαίνων θα προβεί στην πρόσληψη του απαιτούμενου ... (...). Τέλος, ως προς τον υπολογισμό του έμμεσου ... κόστους του ..., ο παρεμβαίνων ισχυρίζεται ότι το κόστος της ...ς δαπάνης του ΕΦΚΑ, υπολογίστηκε μηδενικό βάσει του πίνακα 6Α της Εγκυκλίου 52 του ΙΚΑ (Ε41/231/13.06.2002) λόγω της φύσης των ... της υπό ..., η οποία επιτρέπει την υπαγωγή του συνόλου του ... στην κατηγορία των ... και επομένως οι υπολογισμοί του είναι ορθοί.

21. Αρχικώς και σε ό,τι αφορά τους ισχυρισμούς του παρεμβαίνοντος ότι ο ως άνω λόγος προσφυγής προβάλλεται άνευ εννόμου συμφέροντος διότι η αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας παρουσιάζει τις ίδιες «πλημμέλειες» που η προσφεύγουσα προσάπτει στην αιτιολόγηση της δικής του προσφοράς σημειώνεται ότι οι ισχυρισμοί αυτοί είναι απορριπτέοι σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σκέψη 14 της παρούσας.

22. Από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου και επί των ως άνω εκατέρωθεν ισχυρισμών σχετικά με τα προσφερόμενα ... καθώς και τις ... κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος λεκτέα τα ακόλουθα: Η προσφεύγουσα δεν πλήττει με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς την υπό κρίση αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος σε ό,τι αφορά το προσφερόμενα ..., ώστε να δύναται να συναχθεί συμπέρασμα περί του ασυνήθιστα χαμηλού της προσφοράς του. Και τούτο διότι επικαλείται την έλλειψη υποβολής των στοιχείων ιδιοκτησίας και ..., αλλά και τεχνικών φυλλαδίων του ως άνω ... ως αποδεικτικών στοιχείων για την επαλήθευση ότι ο παρεμβαίνων όντως τα διαθέτει. Τα στοιχεία, όμως αυτά ως αποδεικτικά στοιχεία της αλήθειας των δηλούμενων από τον παρεμβαίνοντα είναι ασύνδετα με τον προσδιορισμό του άμεσου κόστους χρήσης τους. Στο βαθμό, περαιτέρω, που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι από την ταυτοποίηση των ... του παρεμβαίνοντος εξαρτάται η ημερήσια απόδοσή τους και πάλι ο ισχυρισμός αυτός προβάλλεται αορίστως, καθώς η προσφεύγουσα δεν εισφέρει συγκεκριμένα στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο η έλλειψη αυτή επιδρά στη διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Αντιθέτως ο παρεμβαίνων στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του αναφέρει κατά τρόπο ορισμένο στην παράγραφο 9.2 αυτής όλα τα ... που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την ... του συγκεκριμένου ..., με ειδική αναφορά στο ... (...) και στο ... περιγράφοντας τα ... (...), τη μάρκα (...), το ... καθεστώς (...) και την εργασία στην οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Επίσης, ο παρεμβαίνων αναφέρει κατά τρόπο ορισμένο στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του ως προς τη ... την ημερήσια απόδοση του ... (300,00m²/ημέρα) καθώς και τα χαρακτηριστικά και τη χρήση του ... (σελ. 21, 22). Επιπλέον, ως προς τη ... ο παρεμβαίνων αναφέρει με ορισμένο τρόπο ότι θα γίνει χρήση του

... (...)), αλλά και την ημερήσια απόδοση του ... (300,00m²/ημέρα) (σελ. 22, 23 της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς). Ομοίως αόριστοι και ασύνδετοι με την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος παρίστανται και οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, ότι το ... δεν δύναται να ... δεν είναι τεχνικά δυνατόν να χρησιμοποιείται με ... Τούτο διότι η προσφεύγουσα δεν παραθέτει συγκεκριμένα στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο οι ανωτέρω ισχυρισμοί επηρεάζουν την αξιοπιστία και επιδρούν στη διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Τέλος, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας για έλλειψη ... του παρεμβαίνοντος δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένες αιτιάσεις με επίκληση ειδικών στοιχείων από τα οποία να προκύπτει ότι η ... έχει σαν αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, αλλά η προσφεύγουσα αρκείται στο να αναφέρει συμπερασματικά ότι είναι αδύνατος ο προσδιορισμός της ... Πλην όμως ο παρεμβαίνων στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του (σελ. 27 επ.) παραθέτει αναλυτικά τους επιμέρους υπολογισμούς του κόστους της συγκεκριμένων ..., στην δε προσφορά της εταιρείας «...» (Παράρτημα Δ της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς) παρατίθεται πίνακας με την περιγραφή των προς ... Κατόπιν των ανωτέρω, οι ως άνω αιτιάσεις της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν ως αόριστες και αλυσιτελείς σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν.

23. Σε ό,τι αφορά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας για τον υπολογισμό της ... λεκτέα τα ακόλουθα: Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσφορά του παρεμβαίνοντος, σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του, είναι παθητική διότι ο παρεμβαίνων υπολόγισε μηδενική δαπάνη ΕΦΚΑ βάσει της με αρ. πρωτ. Ε41/231/13.6.2002 υπ' αρ. 52 εγκυκλίου του ΙΚΑ, με την αιτιολογία ότι οι ... ενώ δεν διαθέτει το απαιτούμενο ... Για τον λόγο αυτό η προσφεύγουσα παραθέτει αναλυτικό πίνακα υπολογισμού ...ς δαπάνης ΕΦΚΑ βάσει της ως άνω εγκυκλίου για το σύνολο των ... σύμφωνα με τον οποίο με βάση τον συντελεστή ...ς δαπάνης της ως άνω εγκυκλίου το ποσό της δαπάνης αυτής ανέρχεται σε 19.703,33 Ευρώ. Ο παρεμβαίνων αναφέρει στο Παράρτημα Β της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς του το υφιστάμενο ... του και δηλώνει ότι θα προσλάβει το απαραίτητο ... (...)Συναφώς, ισχυρίζεται ότι λόγω της φύσης των ... είναι δυνατή

βάσει της ως άνω εγκυκλίου του ... η υπαγωγή του συνόλου του ... στην κατηγορία ... και επομένως οι υπολογισμοί του είναι ορθοί. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι εν προκειμένω η προσφεύγουσα προέβαλε ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς που άπτονται του υπολογισμού της ελάχιστης ... και για τον λόγο αυτό η αναθέτουσα αρχή όφειλε να απαντήσει ειδικώς ως προς τους ισχυρισμούς αυτούς. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή, ούτε στην προσβαλλόμενη απόφαση, ούτε στις απόψεις της, οι οποίες σε κάθε περίπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη λόγω του εκπρόθεσμης υποβολής τους, δεν απάντησε ειδικά στην ως άνω αιτίαση. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, στο πλαίσιο του ανοιγέντος διαλόγου σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, να αιτηθεί σχετικών διευκρινίσεων ως προς την ως άνω δαπάνη. Ενόψει των ανωτέρω, ο λόγος αυτός πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός και η υπόθεση να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου η τελευταία να αιτηθεί σχετικών διευκρινίσεων ως προς την επίμαχη ... δαπάνη.

24. Με τον τρίτο λόγο της προσφυγής προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα λόγω παράβασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας έκδοσής της, καθώς ο παρεμβαίνων δεν δήλωσε ως όφειλε στο υποβληθέν εκ μέρους του ΕΕΕΣ την εταιρεία «...» ως ..., ενώ, επίσης δεν δήλωσε στο ΕΕΕΣ του πληροφορίες από προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία κατά παράβαση των οριζομένων στην περίπτωση ζ της παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016. ... η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος και μάλιστα από την προσφορά του οικονομικού φορέα «...» διαφαίνεται ότι οι τελευταίος θα εκτελέσει τμήμα της ... και, συγκεκριμένα τις ... της Υποομάδας 3 που αφορούν «...» καθώς προτίθεται να ... από την εταιρεία αυτή ... τύπου ... με χρήση του ... για τη λειτουργία του και ως εκ τούτου, η ως άνω εταιρεία θα έπρεπε να δηλωθεί ως ... στο ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος. Συναφώς, κατά τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας, όπως προκύπτει από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος, ο τελευταίος διαθέτει ... επομένως, δεν διαθέτει το ... που επικαλείται για τον υπολογισμό του άμεσου ... κόστους για την υλοποίηση των ... της ως άνω Υποομάδας 3 αλλά και των Υποομάδων 1 (...) και 2 (...) της ..., το οποίο θα έχει στη διάθεσή του δυνάμει της προσφοράς της «...». Τέλος, αναφέρει ότι ο παρεμβαίνων συμμετείχε ως προσφέρων μέλους ... σε

προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας η προσφέρουσα ... είχε αποκλειστεί με απόφαση της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, δυνάμει της οποίας κρίθηκε ότι μέρος του τότε υπό ... θα εκτελείτο ... από την ως άνω εταιρεία «...», η οποία δεν είχε, ωστόσο, δηλωθεί από την προσφέρουσα ... ως ... Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας η μη δήλωση στο ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος του ως άνω αποκλεισμού στο πλαίσιο της προηγούμενης διαγωνιστικής διαδικασίας συνιστά λόγο αποκλεισμού του κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 73 παρ. 4 περ. ζ του ν. 4412/2016.

25. Ο παρεμβαίνων αντικρούει τις ως άνω αιτιάσεις της προσφυγής, υποστηρίζοντας ότι στην προσφορά της εταιρείας «...» περιλαμβάνονται μόνο τα ... ενώ δεν περιλαμβάνεται στην εν λόγω προσφορά το ... Περαιτέρω, δεν προκύπτει από την προσφορά της ως άνω εταιρείας ότι σε αυτήν ανατίθεται, υπό τον έλεγχο και την διεύθυνσή της, η ..., ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι υποκρύπτεται ... Ούτε ορίζεται άλλωστε στη Διακήρυξη ότι ο υποψήφιος ανάδοχος πρέπει να έχει την κυριότητα όλου του ..., ώστε να τίθεται ζήτημα στήριξης σε ικανότητες τρίτων.

26. Η Διακήρυξη, η οποία συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο του ένδικου διαγωνισμού (ΣτΕ 3629/2020, 1490/2019 7μ., 1217/2018, 5022/2012, ΣτΕ Επ. Αν. 253/2020, 352/2016) και δεσμεύει με τους όρους της τόσο τους διαγωνιζόμενους όσο και την αναθέτουσα αρχή, οι οποίοι (όροι) κατισχύουν, ως ... κάθε άλλης διάταξης (ΣτΕ Ολομ. 95/2017, ΣτΕ 1620/2015, 1086/2015 κ.ά.), ορίζει στις κρίσιμες για την επίλυση του υπό κρίση ζητήματος διατάξεις τα εξής: Στο άρθρο 23 της Διακήρυξης με τίτλο «Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής» προβλέπεται, πλην άλλων, ότι: «23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο ... (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο

22 Β-Ε της παρούσας ... Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας δηλώνει στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο ... (ΕΕΕΣ) την πρόθεσή του για ... υποβάλλει μαζί με το δικό του ΕΕΕΣ και το ΕΕΕΣ του ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 25 της Διακήρυξης με τίτλο «...» αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι: «... 25.1 Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της ... που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή ... σε τρίτους, καθώς και τους ... που προτείνει. Αν ο ανάδοχος πρότεινε συγκεκριμένους ... κατά την υποβολή της προσφοράς του, υποχρεούται, κατά την υπογραφή της ..., να προσκομίσει την ... σύμβαση ... 25.4 Η αναθέτουσα αρχή: α) ελέγχει την επαγγελματική καταλληλότητα του ... να εκτελέσει το προς ... τμήμα, κατά την έννοια του άρθρου 22.Β (άρθρο 75 παρ. 1 περ. α' και 2 ν. 4412/2016) και επαληθεύει τη μη συνδρομή, στο πρόσωπό του, των λόγω αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.1, 22.Α.2 και 22.Α.9 (άρθρα 73 παρ. 1 και 2 και 74 ν. 4412.2016), σύμφωνα με τα κατά περίπτωση ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 23 της παρούσας (άρθρα 79 έως 81 ν. 4412/2016)». Τέλος το άρθρο 22.Α. της Διακήρυξης υπό τον τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού», το οποίο μεταφέρει στο κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης τις διατάξεις του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 προβλέπει, πλην άλλων, ότι: «22.Α. Λόγοι αποκλεισμού Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης ..., εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ... οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων: ... 22.Α.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας ... προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις... (ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων, κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου ..., καθώς και του άρθρου 23 της παρούσας».

27. Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων της Διακήρυξης, όταν ο διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του ότι

προτίθεται να αναθέσει σε τρίτους τμήμα της ... ή όταν προκύπτει από την υποβληθείσα προσφορά ότι τμήμα του ... πρόκειται να ανατεθεί σε τρίτο, υπό μορφή ... καίτοι τούτο δεν έχει δηλωθεί, υφίσταται υποχρέωση του προσφέροντος για υποβολή, μαζί με το δικό του ΕΕΕΣ, και του ΕΕΕΣ του Παράβαση, συνεπώς, της ως άνω υποχρέωσης του προσφέροντος να δηλώσει την ... τμήματος της ... σε τρίτους υπό μορφή ... και να υποβάλει χωριστό ΕΕΕΣ για τον ..., η οποία θα οδηγούσε σε απόρριψη της προσφοράς ως απαράδεκτης κατά δέσμια αρμοδιότητα, στοιχειοθετείται μόνο όταν, κατ' εκτίμηση των στοιχείων της προσφοράς, προκύπτει πράγματι η ... Περαιτέρω, στη Διακήρυξη προβλέπεται δυνατότητα στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων ως προς τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του προσφέροντος με τους τρίτους αυτούς φορείς, αποτελεί δε η ... απλώς έναν από τους τρόπους με τους οποίους ο προσφέρων μπορεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων (βλ. ΔΕΕ απόφαση της 26.1.2023, SC NV Construct SRL [C-403/21], σκ. 74). Εξ άλλου, όπως προκύπτει και από το γράμμα των ως άνω διατάξεων, ... συνιστά η ..., με σύμβαση μεταξύ του υποψηφίου αναδόχου και τρίτου φορέα, της ... τμήματος του συμβατικού αντικειμένου στον τρίτο αυτόν φορέα, που δεν συνδέεται με νομικό δεσμό με την αναθέτουσα αρχή, αλλά μόνο με τον προσφέροντα. Επομένως, προκειμένου να χαρακτηριστεί μια συμβατική σχέση μεταξύ του υποψηφίου αναδόχου και του τρίτου ως ... πρέπει να προκύπτει ότι στον τρίτο, που θα έχει την ευθύνη για την ... (πρβλ. ΣτΕ 1612/2022, ΣτΕ ΕΑ 205/2021, 15/2021, 190/2009, 199/2008, 196/2006). Δεν συνιστά, αντιθέτως, σύμβαση ... ο συμβατικός δεσμός μεταξύ υποψηφίου αναδόχου και τρίτου όταν, δυνάμει του συμβατικού αυτού δεσμού, ο τρίτος δεσμεύεται να παράσχει στον υποψήφιο ανάδοχο συγκεκριμένο ... προς ... από τον ίδιο τον υποψήφιο ανάδοχο υπό την επίβλεψη και την ευθύνη του, έστω και αν κατά την οικεία συμφωνία ο τρίτος παρέχει στον υποψήφιο ανάδοχο τον ... (π.χ. ...) με τον ... του και αναλαμβάνει το ... (π.χ. ...). Συνεπώς, όταν ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει προσφορά σε διαγωνισμό ... ή άλλο ..., το οποίο πρόκειται να χρησιμοποιήσει για να εκτελέσει ο ίδιος, υπό την ιδιότητα του αναδόχου, ... προς εκπλήρωση των συμβατικών του δεσμεύσεων, ο τρίτος που ... στο πλαίσιο της συναπτόμενης σχετικώς συμφωνίας, περιλαμβάνει στην τιμή του ... αυτού, καθώς και το κόστος των ... και των

συναφών δαπανών του ..., ουδόλως τεκμαίρεται ότι, εξαιτίας της ανωτέρω συμφωνίας για το ..., αναλαμβάνει, άνευ ετέρου, όχι μόνο να διαθέσει το ... με τον ... αλλά και να εκτελέσει υπ' ευθύνη του τμήμα του ..., καθιστάμενος εξ αυτού του λόγου ... Μια τέτοια συμφωνία, που περιλαμβάνει ... δεν υποκρύπτει αναγκαίως σύμβαση ... αλλά μπορεί απλώς να συναρτάται με την βούληση του τρίτου ... να χρησιμοποιούν τα ... του οι δικοί του ... ή με άλλους παράγοντες που στη συγκεκριμένη συναλλαγή διαμόρφωσαν την τιμή του ..., χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση για τις λοιπές δαπάνες ή με ενσωματωμένη την πρόσθετη αυτή επιβάρυνση (βλ. ΣτΕ 292/2024 σκ. 21).

28. Από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου του φακέλου του διαγωνισμού προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο παρεμβαίνων υπέβαλε με την προσφορά του κατ' άρθρο 23.1 της Διακήρυξης, μεταξύ των δικαιολογητικών συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 ΕΕΕΣ (βλ. αρχείο «...»). ... ο παρεμβαίνων στο Μέρος II του ΕΕΕΣ του με τίτλο «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» και στο Κεφάλαιο Δ αυτού με τίτλο «Πληροφορίες σχετικά με ... στην ικανότητα των οποίων δεν στηρίζεται ο οικονομικός φορέας» δήλωσε ότι: «Δεν βασίζεται σε ικανότητες άλλων οντοτήτων. Ο οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει οποιοδήποτε τμήμα της ... σε τρίτους υπό μορφή ...; Απάντηση: Όχι». Περαιτέρω, στο κεφάλαιο με τίτλο «Γ: Λόγοι που σχετίζονται με αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα» του Μέρους III «Λόγοι αποκλεισμού» του υποβληθέντος ΕΕΕΣ του και στο πεδίο: «Ψευδείς δηλώσεις, απόκρυψη πληροφοριών, ανικανότητα υποβολής δικαιολογητικών, απόκτηση εμπιστευτικών πληροφοριών. Ο οικονομικός φορέας επιβεβαιώνει ότι: α) έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, β) έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές, γ) δεν ήταν σε θέση να υποβάλει, χωρίς καθυστέρηση, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα, και δ) έχει επιχειρήσει να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης ... ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές

πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ...;» απάντησε «Όχι». Επιπλέον, ο παρεμβαίνων υπέβαλε, πλην άλλων, όπως προαναφέρθηκε το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...» στο οποίο παρατίθεται η αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του καθώς και το Παράρτημα Δ της αιτιολόγησης αυτής, στο οποίο περιλαμβάνονται προσφορές των ... του για την τεκμηρίωση της οικονομικής προσφοράς του. Μεταξύ αυτών περιέχεται η από 24.6.2024 οικονομική προσφορά της εταιρείας «...»... στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος (σελ. 27 και επ.) αναφέρεται σχετικά με την ... Υποομάδας 3 «...», μεταξύ άλλων, ότι: «Άρθρο 10: ... τύπου II με ... Διάρκεια Άρθρο 11: ...». Επιπλέον, στη από 24.6.2024 οικονομική προσφορά της εταιρείας «...» παρατίθεται πίνακας με την περιγραφή των προς ... ενώ αναφέρεται ότι το ημερήσιο ... ανέρχεται σε 200,00 Ευρώ. Περαιτέρω, η ως άνω οικονομική προσφορά αναφέρει επίσης ότι: «Οι τιμές αφορούν ... παραδοτέα στον τόπο του ... (...), κατόπιν συνεννόησης με τον πελάτη και δε συμπεριλαμβάνουν ΦΠΑ. ... Η εκτίμηση αυτή έγινε με βάση των αριθμό των ... οι οποίες είναι αρκετά μεγαλύτερες. Κάθε ημέρα θα παραδίδεται με την Όλα τα προς ... θα είναι παραδοτέα στο ... Η προσφορά ισχύει μόνο στην περίπτωση που γίνει αποδεκτή στο σύνολο της. Τρόπος πληρωμής : Για τα ... σε κάθε παραγγελία προκαταβολή 50% με την παραγγελία και εξόφληση με την παράδοση με επιταγή μήνα. Για τα ... κατόπιν συνεννόησης».

29. Εν προκειμένω, όπως βασίμως προβάλλει ο παρεμβαίνων, από κανένα στοιχείο της αιτιολόγησης του, αλλά και της ανωτέρω προσφοράς της εταιρείας «...» δεν προκύπτει ... ούτε πρόθεση τέτοιας ... Και τούτο διότι σε κανένα σημείο των ως άνω εγγράφων δεν υπάρχει δήλωση ή οποιαδήποτε έστω αναφορά του παρεμβαίνοντος ή της εταιρείας «...» για ... «...» για την ..., δηλαδή, με σύμβαση μεταξύ του παρεμβαίνοντος και της τρίτης ως άνω εταιρείας, της ... του ως άνω τμήματος του συμβατικού αντικειμένου από τον τρίτο αυτόν φορέα. Αντιθέτως από τα παραπάνω έγγραφα προκύπτει με σαφήνεια ότι η εταιρεία «...» θα ... στον παρεμβαίνοντα και θα τον ... ενώ σε κανένα σημείο των ως άνω εγγράφων δεν αναφέρεται ότι η εταιρεία «...» θα διαθέσει το ... Σε κάθε περίπτωση δεν ορίζεται στη Διακήρυξη ότι ο υποψήφιος ανάδοχος πρέπει να έχει την κυριότητα όλου του ... της δικής του ... επιχείρησης πρέπει να

περιλαμβάνει και όλους τους ... ώστε να τίθεται ζήτημα στήριξης σε ικανότητες τρίτων, απορριπτομένων ως αβάσιμων των σχετικών ισχυρισμών της προσφεύγουσας (βλ. αναλυτικά ως άνω σκέψη 27). Εν όψει των ανωτέρω, το γεγονός ότι η οικονομική προσφορά της εταιρείας «...» έχει συμπεριληφθεί στην ανάλυση κόστους της αιτιολόγησης της παρεμβαίνοντος δεν συνεπάγεται την κατάφαση ύπαρξης ... καθώς με τον τρόπο αυτό ο παρεμβαίνων στοιχειοθετεί τη διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς του, οι δε οικονομικοί φορείς δύνανται να τεκμηριώνουν το κόστος που προσφέρουν, με κάθε δυνατό τρόπο, συμπεριλαμβανομένης και της προσφοράς τρίτων ... Από τα παραπάνω, συνεπώς, προκύπτει ότι η προσκομισθείσα προσφορά της εταιρείας «...» κατατέθηκε στο πλαίσιο τεκμηρίωσης της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος κατ' άρθρο 4.1.η της Διακήρυξης και 88 του ν. 4412/2016, περιλαμβάνει ... και δεν φέρει τα χαρακτηριστικά της ... κατά τα ως άνω αναφερόμενα. Επομένως, η προσφορά της εταιρείας «...» δεν αποτελεί δήλωση ... ούτε προκύπτει από αυτή ότι υποκρύπτεται τέτοια σχέση μεταξύ της εν λόγω εταιρείας και του παρεμβαίνοντος και, επομένως, ο παρεμβαίνων δεν ήταν υποχρεωμένος να δηλώσει στο ΕΕΕΣ του την ως άνω εταιρεία ως ..., ούτε να καταθέσει με την προσφορά του το ΕΕΕΣ της εταιρείας αυτής. Κατόπιν των ανωτέρω, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

30. Ομοίως αβάσιμη παρίσταται και η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι συντρέχει λόγος αποκλεισμού του παρεμβαίνοντος σύμφωνα με την περίπτωση ζ του άρθρου 22.Α.4 της Διακήρυξης και την ίδιου περιεχομένου περίπτωση ζ της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, επειδή ο παρεμβαίνων δεν ανέφερε στο ΕΕΕΣ του τον αποκλεισμό του από προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία λόγω μη δήλωσης στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής σχέσης ... με τρίτο οικονομικό φορέα. Και τούτο διότι όπως έχει κριθεί, από τη γραμματική ερμηνεία της περίπτωσης ζ της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 προκύπτει ότι στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να απαντήσουν καταφατικά μόνο επί πραγματικών περιστατικών που αφορούν τον τρέχοντα διαγωνισμό και όχι να δηλώσουν παλαιότερους τυχόν αποκλεισμούς τους. Περαιτέρω, το γεγονός ότι ο επίμαχος λόγος αποκλεισμού αναφέρεται στον παρόντα διαγωνισμό και όχι σε

πραγματικά περιστατικά που έλαβαν χώρα σε προηγούμενους διαγωνισμούς προκύπτει και από την κατάσταση των λόγων αποκλεισμού τόσο στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016, όσο και στη Διακήρυξη, από την οποία καθίσταται πρόδηλο ότι, όπου ο νομοθέτης θέλησε συμπεριφορά διαγωνιζόμενου σε προηγούμενο διαγωνισμό να χαρακτηρίζεται μεμπτή και να επιδρά ευθέως και επί του παρόντος διαγωνισμού, σε βαθμό ώστε να ανάγεται σε αυτοτελή λόγο αποκλεισμού, είτε ρητώς έπραξε τούτο και αποτύπωσε στις συγκεκριμένες διατάξεις (όπως ο κατά το άρθρο 73 παρ. 4 περ. στ του ν. 4412/2016 λόγος περί «σοβαρής ή επαναλαμβανόμενης πλημμέλειας κατά την ... ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας ...») (βλ. και την περίληψη της ακαθάρोगραφης υπ' αρ. 49/2025 απόφασης του Τμήματος Δ' του ΣΤΕ, η οποία έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ... -www... σύμφωνα με την οποία το ΣΤΕ κατά τη διαδικασία απάντησης σε προδικαστικό ερώτημα κατ' άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 3900/2010 έκρινε ότι: «το πεδίο εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 4 περ. ζ' του ν. 4412/2016 λόγω ανακριβούς δήλωσης του διαγωνιζομένου (είτε δια της υποβολής ψευδούς δήλωσης είτε δια της απόκρυψης πληροφοριών) σχετικά με τη (μη) συνδρομή λόγου αποκλεισμού ή τη (μη) πλήρωση κριτηρίου επιλογής, εμπίπτουν ανακριβείς δηλώσεις υποβαλλόμενες στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας ... δημόσιας ..., την οποία οι δηλώσεις αυτές αφορούν. Αντιθέτως, η μη δήλωση εκ μέρους του διαγωνιζομένου στο πλαίσιο του τρέχοντος διαγωνισμού ότι αυτός αποκλείστηκε από προηγούμενο διαγωνισμό λόγω ανακριβούς δήλωσης υποβληθείσας στον διαγωνισμό εκείνον δεν συνιστά, αυτή και μόνη, λόγο αποκλεισμού κατά το άρθρο 73 παρ. 4 περ. ζ' του ν. 4412/2016 από τον τρέχοντα διαγωνισμό. Η μη δήλωση, όμως, κατά τον τρέχοντα διαγωνισμό των πραγματικών περιστατικών, στα οποία αναφερόταν η υποβληθείσα στον προηγούμενο διαγωνισμό ανακριβής δήλωση, συνιστά τον ως άνω λόγο αποκλεισμού στον τρέχοντα διαγωνισμό, εάν τα πραγματικά αυτά περιστατικά αφορούν τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού ή τη μη πλήρωση κριτηρίου επιλογής και στον τελευταίο διαγωνισμό»). Περαιτέρω, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι η μη δήλωση του ως άνω αποκλεισμού του παρεμβαίνοντος θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει κάποιον άλλο λόγο αποκλεισμού του διαγωνιζομένου από αυτούς που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης (πρβλ. και ΔΕφΑθ 2237/2023, 35/2022). Συνεπώς, δεν συντρέχει εν προκειμένω στο πρόσωπο

του παρεμβαίνοντος ο λόγος αποκλεισμού της περ. ζ του άρθρου 22.Α.4 της Διακήρυξης και της περίπτωσης ζ της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, καθώς κατά την ανωτέρω έννοια των υπό κρίση διατάξεων ο παρεμβαίνων δεν όφειλε να δηλώσει στο ΕΕΕΣ τον αποκλεισμό του από προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία λόγω μη δήλωσης στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής σχέσης ..., απορριπτομένων ως αβάσιμων των αντίθετων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Κατόπιν των ανωτέρω, το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

31. Ενόψει των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας, να απορριφθεί η παρέμβαση κατά το μέρος που έγινε δεκτή η προσφυγή σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που έκανε άνευ ετέρου δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...» και χωρίς την προηγούμενη κλήση του προς παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων και αξιολόγηση αυτών, σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας (υπό σκέψη 23) και να οριστεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου της προσφεύγουσας (άρθρο 363 του ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση κατά το μέρος που έγινε δεκτή η προσφυγή σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας και συγκεκριμένα κατά το μέρος που έκανε άνευ ετέρου δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...» και χωρίς την προηγούμενη κλήση του προς παροχή διευκρινίσεων και αξιολόγηση αυτών, σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου της προσφεύγουσας.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 2025 στην Αθήνα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΙΚΟΣ ΔΕΜΙΡΤΖΗΟΓΛΟΥ